

Grans Concerts Vic 22-23

Amb el mecenatge de la
INSTITUCIÓ PUIG-PORRET

L'OMBRA DE FARINELLI

L'Atlàntida
Centre
d'Arts
Escèniques
d'Osona

www.latlantidavic.cat

Diumenge, 29 de gener de 2023

A les 18 h - Sala 1 Ramon Montanyà

Durada: 1 h 30 min (pausa inclosa)

Aurora Peña, soprano

Polifem Consort

Anna Urpina, violí concertino i direcció

Vadym Makarenko, violí

Núria Pujolràs, viola

Nicola Rovelli, violoncel

Mario Lisarde, violoncel

Belisana Ruiz, tiorba

Jordi Domènech, clavicèmbal i direcció

PART I

Simfonia de l'òpera *Il Farnace*, A. Vivaldi

Allegro-andante

Alto Giove (de *Polifemo*), N. Porpora

Miei fidi a vendetta, de *Carlo*, rè *d'Allemagna*,

A. Scarlatti

Simfonia de *Calcante ed Achilla*, N. Porpora

Maestoso-Cantabile-Allegro

Son qual nave ch'agitata d' *Artaserse*, R. Broschi

PART II

Gelido in ogni vena, de *Siroe, re di Persia*, L. Vinci

Simfonia de *La caduta de i Decemviri*, A. Scarlatti

Allegro-Cantabile-Allegro

Alma oppressa, de *La fida ninfa*, A. Vivaldi

Tu del ciel, d' *Il trionfo del Tempo e del Disinganno*,

G.F. Händel

Si conteniu els estossecs amb un mocador, contribuïreu
a reduir-ne notablement la intensitat del soroll.

Gràcies!

Malgrat que de tots els compositors operístics barrocs Händel és qui té una presència més important en els nostres teatres i discografies, la primera meitat del segle XVIII va estar dominada per altres compositors italians –com ara Porpora, Vinci, Giacomelli o Leo– i per una de les manifestacions canores més contradictòries de la història de la música: els castrats. Destacada d'entre tota una constel·lació de cantants-estrelles, trobem la figura de Farinelli: el castrat soprano de Nàpols que, amb una carrera de només 15 anys, va revolucionar l'art del cant i el concepte de virtuosisme i va deixar una petjada inesborrable en la història de la música. L'ombra de la seva fama, proeses, musicalitat i carisma va transcendir la seva època i va condicionar l'obra i les carreres de tots els compositors i cantants posteriors.

El nostre concert recupera alguna de les àries que Farinelli va convertir en la seva targeta de presentació i cavall de batalla, amb autors com ara Porpora, Broschi i Vinci, que li van escriure algunes de les composicions més virtuoses i intricades de la història.

Carlo Maria Broschi va néixer el 24 de gener del 1705 i estudià a Nàpols amb Nicola Porpora, un dels principals mestres i compositors de l'època, que el fa debutar el 1720 en una de les seves òperes: *Angelica e Medoro*. A partir d'aquí pren el nom artístic de Farinelli (sembla ser que en record dels germans Farina, que li feren de mecenes) i comença una brillantíssima carrera en què interpreta tant papers masculins com femenins. Després de cantar en els principals teatres d'Itàlia i a Viena, a partir del 1734 es trasllada a Londres on s'incorpora en la companyia d'òpera rival de la companyia de Händel. El 1737 visita Madrid i passa a ser el músic de cambra personal de la família reial de Felip V.

A partir d'aquest moment mai més torna a cantar en públic i, malgrat haver planejat una estada de només pocs mesos, roman a la cort espanyola durant 25 anys i obté cada vegada càrrecs de més influència i propicia l'establiment de l'òpera italiana a la península. El 1760 deixa Madrid i es retira a Bolonya, on mor el 1782.

Just a l'inici de la seva carrera Johann Joachim Quantz, un destacadíssim músic de l'època, l'escolta a Milà el 1726 i escriu:

Farinelli tenia una veu de soprano penetrant, completa, rica, lluminosa i ben modulada (...) la seva entonació era pura, la seva vibració meravellosa, el seu control de la respiració extraordinari i la seva gola molt àgil, de manera que cantava els intervals més amples de manera ràpida i amb la més gran facilitat i seguretat. Els passatges virtuoses de l'obra i els melismes no representaven cap dificultat per a ell. En seva inventiva ornamentant, l'adagio era molt fèrtil.

Farinelli ha quedat com un dels principals exemples del virtuosisme en el cant (com després ho seran, a l'època romàntica, Paganini en el violí o Liszt en el piano) amb una facilitat admirable per superar els esculls més difícils de les obres, amb una tessitura extraordinàriament àmplia i, segons les àries que varen escriure-li expressament molts compositors, amb un control de l'aire i una capacitat pulmonar gairebé sobrehumana. Quantz parla també de la inventiva del cantant a l'hora d'ornamentar les àries. I és que gairebé totes les àries barroques tenen una estructura on la primera part (a vegades ja prou difícil) es repeteix, per donar l'oportunitat al cantant d'exhibir-se, improvisar i meravellar el públic. Al concert, aquestes ornamentacions han estat compostes per Jordi Domènech expressament per a la soprano Aurora Peña.

Al concert podeu gaudir d'algunes de les àries que Farinelli va convertir en el seu cavall de batalla així com d'altres àries d'autors que hi varen estar vinculats. D'Alessandro Scarlatti, sentirem la simfonia de l'òpera *La caduta de i Decemviri* i l'ària "Miei fidi", en què la protagonista passa de la fúria de la venjança a les al·lucinacions, un moment que anuncia les cèlebres escenes de bogeria d'òperes posteriors. "Gelido in ogni vena" és el títol d'una de les

àries de Vivaldi més conegudes. Avui però, tindrem la versió de Leonardo Vinci, escrita pel drama *Siroe, re di Persia*, estrenat a Venècia el 1725. De Vivaldi, interpretarem els dos primers moviments de l'obertura de l'òpera *Farnace* i una de les seves àries més turmentades: "Alma oppressa". De Nicola Porpora, l'obertura de la seva serenata *Calcante ed Achilla* i la coneguda ària "Alto Giove" de l'òpera *Polifemo*, que el cantant estrenà a Londres el 1735. Riccardo Broschi, germà de Farinelli, va escriure l'ària de tempesta "Son qual nave" –que agafa un dels temes preferits dels llibretistes: l'ànima del protagonista està perduda com un vaixell enmig de la tempesta– com a vehicle de lluïment i per ser inserida en l'òpera *Artaserse*, estrenada també a Londres el 1734. Per acabar, la miraculosa ària final del primer l'oratori escrit per Händel, *Il trionfo del Tempo e del Disinganno*, en què el personatge de la Bellesa s'adona de la fatuïtat de la seva existència en una altra dimensió on el temps ja no existeix: "Il Tempo, Tempo non è".

La figura i el mite de Farinelli varen transcendir la seva època de tal manera que, molts anys després de la seva mort, encara és el motiu principal de pel·lícules (*Farinelli*, de Corbiau 1994), òperes (*Farinelli*, de Tomàs Bretón, estrenada el 1902, o *Farinelli*, de John Barnett, estrenada a Londres el 1839), obres teatrals (*Farinelli and the king*, de Claire van Kampen, estrenada a Londres el 2015) i altres obres musicals. I, evidentment, té una presència discogràfica important. Alguns dels cantants més importants i atrevits que han abordat les seves àries han estat Cecilia Bartoli, Ann Hallenberg, Philippe Jaroussky, Vivica Genaux, Julia Lezhneva i Max Emanuel Cencic, entre d'altres.

Jordi Domènech (2023)

AURORA PEÑA, SOPRANO

Nascuda a València, ha estat guanyadora del primer premi de Cant del Concurs Internacional de Música de Les Corts 2021, primer premi en el Concurs Internacional de Cant Líric Germans Pla Ciutat de Balaguer 2021, ha rebut el premi extraordinari Ferrer-Salat en el Concurs Internacional Tenor Viñas 2021. Premi especial en el Concurs Internacional Martí i Soler 2017, premi Talent Jove el 2016 i tercer premi i premi del públic en el Concurs Internacional de Chant Baroque de Froville (França 2015). Debuta al Teatro Real amb *Dido & Aeneas* el 2015 i en la seva creixent carrera ha debutat com a solista en sales com la Wiener Konzerthaus, el Palau de la Música Catalana, el Teatro de la Zarzuela, l'Auditorio Nacional de Música de Madrid, l'Auditorium de Belém a Lisboa, el Palau de les Arts, el Beit Hatfutsot Auditorium de Tel Aviv, el Palau de la Música de València i el Teatre de Palma, entre d'altres. Així mateix, ha cantat sota la batuta de directors com Paul Agnew, Wolfgang Katschner, Aarón Zapico, Martin Gester, Jordi Domènech, Virginia Martínez, Karl Friedrich Beringer, Luis Antonio González, Esteban Mazer, Xavier Puig Ortiz, Pau Jorquera, Nicolae Dohotaru, Daniel Ros, Mónica Pustilnik, Gerassim Voronkov, Albert Recasens o Riccardo Serenelli. En el camp de l'òpera ha interpretat títols entre els quals destaquen *Rigoletto* (Gilda, 2020); *Don Pasquale* (Norina, 2021); *La Serva Padrona* (Serpina, 2020); *La Sonnambula* (Lisa, 2016); *Acis & Galatea* de Händel (2021); *Besse* (Inquisitor, 2021); *Carmen* (Frasquita, 2017); *Orlando* de Händel (Angelica, 2016); *Die Zauberflöte* de Mozart (Pamina, 2015); *L'occasione fa il ladro* (Berenice, 2015); *Los Elementos de Literes* (2019); *Vendado es amor* de Nebra (2020); *Dido & Aeneas* de Purcell (Teatro Real, 2015). Entre els seus pròxims debuts es troba *L'elisir d'amore* (Adina). En el camp del concert, destaquen les seves interpretacions solistes d'obres cèlebres com *Carmina Burana* d'Orff, *Messiah* de Händel; *Magnificat* de Bach, *Requiem* i *Exsultate jubilate* de Mozart, *Stabat Mater* de Pergolesi (2021) i *Stabat Mater* de Dvôrák, entre d'altres. Així mateix, ha estrenat obres contemporànies com *Salve Regina* de Ciccolini o *The Lost Labyrinth* de K. Houben. Aurora ha enregistrat com a solista el CD *Amoroso Señor - Cantadas de José de Torres*, així com Scarlatti, *L'Asunzione della Beata Vergine* amb Ensemble Baroque de Monaco i *La Guerra de los Gigantes* amb l'Orquestra Barroca de Granada.

Aurora es va formar al Conservatori Superior de València, on va obtenir el Títol Superior de Cant, i va continuar la seva formació a l'Escola Superior de Música de Catalunya, on va obtenir el seu màster d'Interpretació de la Música Antiga. Així mateix, és llicenciada en Filologia Anglesa per la Universitat de València i ha rebut diversos premis literaris.

www.aurora-pena.com.

ANNA URPINA, VIOLÍ

La violinista Anna Urpina, un fenomen emergent de l'escena europea de la música antiga, no para de rebre elogis per les seves importants i personals interpretacions del repertori que recorre des del segle XVII fins al XXI. Deixeble directa del gran violinista Enrico Onofri, solista de la gira Ambronay European Baroque Academy, ha actuat en nombrosos festivals a Anglaterra, Noruega, Polònia i Espanya, i ha actuat amb reconeguts ensembles com Les Musiciens du Prince, Orquestra Age of Enlightenment, Vespres d'Arnadí, Freiburger Barockorchester, European Union Baroque Orchestra i concertino assistent de l'Orquestra Barroca de Barcelona, entre d'altres.

Anna Urpina (1988) es forma a Madrid, a la Universitat de Madison-Wisconsin amb Vartan Manoogian, al Royal Conservatoire Bruxelles amb Shirly Laub i a la Hochschule für Musik Leipzig amb Mariana Sirbu. Ha rebut classes de Paul Kantor, Eva Graubin, Mimi Zweig, Pinchas Zukerman, Gerard Claret, Natalie Boyarsky, Alexander Kerr, Masao Kawasaki, Serguei Fatkoulín, Latica Honda-Rosenberg, Stephan Picard, Vera Beths. En música antiga s'ha format a Itàlia amb Enrico Onofri i Fabio Biondi, a França amb Gilles Colliard i a l'ESMUC amb Manfredo Kraemer i Emilio Moreno.

Ha estat concertino i solista de la JONC, la JONDE i membre de la Gustav Mahler Jungendorchester, EUYO i Orquestra Schleswig-Holstein, amb qui ha actuat en sales tan prestigioses com la Musikverein de Viena, la Konzerthaus de Berlín, la Concertgebouw Amsterdam i la Berliner Philharmonie. Ha obtingut primers premis en el concurs de Xàtiva i el concurs Marcos Pedro Jimeno. També ha obtingut premis en els concursos Arjau i Nacional de Salou, en el concurs internacional Violines por la Paz, en el concurs de Sant Anastasi, a la New Tenuto Competition de Bèlgica i ha estat finalista del concurs Primer Palau. Guanya també el concurs del Real Conservatori de Madrid per tocar com a solista a l'Auditori Nacional i el concurs de Laureados del Reial Conservatori de Brussel·les.

Ha actuat en festivals com Aspen Music Festival, Madeline Island Music Camp, Kronberg Academy, Verbier Festival, FEMAS, FeMAP, Brighthon Early Music Festival, Festival Noches en los Jardines del Real Alcázar Sevilla, Festival de Torroella de Montgrí i va ser artista resident de l'Ateneu Barcelonès (2013) i artista resident de la Clàssica Jove de L'Atlàntida de Vic (2021). Col·labora regularment amb Cecilia Bartoli en la seva orquestra Les Musiciens du Prince, i ha actuat a les millors sales d'Europa i al Festival de Salzburg 20-21. Toca un violí David Bagué 2007 i un Eduard Sitjes 2019.

JORDI DOMÈNECH, CLAVICÈMBAL I DIRECCIÓ

Nascut a Manlleu (Barcelona), Jordi Domènech estudia piano a l'Escola de Música de Vic, a l'Estudi Àngel Soler i al Conservatori Superior de Música de Barcelona amb Fina Colomer, Àngel Soler, M. Jesús Crespo i Joan Havill. Paral·lelament estudia cant amb Josep Benet, Charles Brett a la Royal Academy of Music, Laura Sarti a la Guildhall School of Music and Drama, i amb Salvador Parron.

Ha actuat amb els principals cors i orquestres de l'Estat espanyol i amb els grups Europa Galante, Hyppocampus, La Colombina, Orphenica Lyra, Estil Concertant, Early Opera Company, Il Giardino Armonico, Wiener Akademie, Vespres d'Arnadí, Venice Baroque Orchestra, London Baroque i Al Ayre Español als principals festivals europeus (Granada, Innsbruck, Amsterdam, Praga, Lisboa, Ambronay, Bruges, etc.)

Ha participat en l'estrena de les obres *Passione Secondo Matteo*, d'Adriano Guarnieri, i de l'òpera *Tatjana* de Corgi, pel Teatro alla Scala de Milà, *El sueño del señor Rodari*, de Nuria Nuñez-Hierro a Roma, *Marie* de German Alonso al Teatro Real i *L'adeu de Lucrecia* de Santos per a la inauguració del nou Teatre Lliure. Ha participat també al *Carmina Burana* de La fura dels baus, amb qui ha visitat Argentina, Ljubljana, Alemanya, Holanda i Portugal.

A l'òpera, ha cantat en produccions de *Dido i Enees* de Purcell; *Tito Manlio*, *Orlando furioso*, *Ercole sul Termidonte* i *Bajazet* de Vivaldi; Carlo, *Rè d'Allemagna*, d'Scarlati (Teatro Massimo de Palerm); *La Didone*, de Cavalli, amb Europa Galante (Venècia, Torí i al Teatro alla Scala de Milà); *L'Orfeo* i *L'Incoronazione di Poppea*, de Monteverdi (a l'Staadsoper d'Hamburg i al Gran Teatre del Liceu); *Agrippina*, *Giulio Cesare in Egitto* (al Gran Teatre del Liceu), *Rodelinda* i *Belshazzar*, de Händel (al Festival Händel de Halle i al Musikverein de Viena); *Boris Godunov*, de Mussorgski; i els papers principals de les òperes *La Catena d'Adone* de Mazzocchi per al Festival d'Innsbruck, *Orfeo ed Euridice* de Gluck per a l'Òpera de Sabadell; *Radamisto* de Händel a Los Angeles i *Orlando*, també de Händel, a la Maestranza de Sevilla i l'Auditori de Saragossa. En el camp de l'oratori ha fet, durant 8 anys, l'integral de les cantates de Bach a Madrid amb Hippocampus, a més de la *Missa en si*, la *Passió segons Sant Mateu*, la *Passió segons Sant Joan* i el *Magnificat*, i l'*Stabat mater* de Pergolesi, *Messiah*, *La resurrezione*, *Israel a Egipte* de Händel, i més de 150 concerts de *Carmina Burana* d'Orff i recitals amb orquestra, grups de cambra, piano i arpa. Darrerament ha debutat com a clavicembalista i director musical a la producció *Acis i Galatea* de Händel al Teatre Auditori de Sant Cugat, amb la direcció escènica d'Albert Arribas.

Ha rebut premis de piano i cant com el premi al Millor contratenor al Francesc Viñas 1998. A més, compona, especialment per a nens i publica les seves obres a les editorials Dinsic i Pagès Editors.

Propers concerts

03.02.23

MARC OLIU I PATRICIA ARAUZO, VIOLÍ I PIANO

Sonates de Beethoven

DIVENDRES 3 DE FEBRER

A les 20 h

Preu: 10 € - 12 €

12.02.23

QUARTET LEOS & LAURA AUBERT

*Entr'acte, música, teatre i una posada
en escena diferent*

DIUMENGE 12 DE FEBRER

A les 18 h

Preu: 10 € - 14 €

04.03.23

OBC AMB NICOLAS ALSTAEDT

Un espectacular programa
amb Brahms, Haydn i Pedrell

DISSABTE 4 DE MARÇ

A les 20 h

Preu: 10 € - 36 €

Informació i venda d'entrades

www.latlantidavic.cat

(estalviaràs 1 € per entrada si ets Padrí o Amic)

Taquilles de L'Atlàntida

De dimecres a divendres de 15.30 h a 19.30 h

Dissabtes de 10 h a 13 h

Una hora abans de cada espectacle

Organitza

L'Atlàntida
Centre
d'Arts
Escèniques
d'Osona

Amb el mecenatge

Ajuntament de Vic

Vic,
ciutat a la
mesura humana

Patrocina

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET

FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

LA VANGUARDIA

Amb el suport

Diputació
Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Col·laboradors

